

לפרשת נשא – תשע"ה

לעולם לא מאוחר

מתי טוכפלד

כל הצוויים המופיעים בתורה הם נצחיים. גם עניינים בתורה שנראים כ"הוראת שעה", נושאים בתוכם הוראות בעבודתו של יהודי בכל זמן ובכל מקום. על פי זה מובן שגם הציווי הפותח את פרשתנו: "נשא את ראש בני גרשון", על אף שנאמר כציווי הנוגע לכאורה רק למי שהינו משבט לוי ומצאצאיו של גרשון בלבד, נוגע לכל אחד ואחד בכל תקופה וזמן.

"נשא את ראש בני גרשון" היה למעשה הציווי שהכניס את הלוויים לעבודת המשכן. על פי תחילת הפרשה מתברר כי הלוויים שהתמנו לעבוד במשכן היו בני שלושים.

ציווי זה היה הכנה לקראת תפקידם של בני לוי בעבודת המשכן. זאת בכדי להעניק להם כוח לעסוק בעבודת הקודש ציווה ה'. לכן נאמר "נשא את ראש" כלומר, לשון הגבהה. אבל, כאמור, מדובר בהוראה בעבודתו של כל יהודי: לפעמים, כשאדם עורך חשבון-צדק ממעשיו וממצבו, הוא מגיע למסקנה שלמעשה הוא בבחינת 'מדבר'. כשם שהמדבר הוא מקום שומם, שבני-אדם אינם יכולים לחיות בו, כך מצבו הרוחני עזוב ושומם, ואין הוא מאפשר ל'אדם העליון', לקב"ה, לשכון בו.

עלול האדם לחשוב, שאין לו סיכוי לשנות את מצבו. הנה הוא כבר אדם מבוגר, וכבר עברו עליו שנים רבות במצב זה. אם-כן, איך הוא יכול להשתנות, כאשר התרגל ללכת בדרכו השלילית, וההרגל נעשה טבע?

על כך באה ההוראה מפרשתנו, שגם הלוויים כבר היו אנשים מבוגרים, למעלה מגיל שלושים, ולא עבדו עז אז בעבודת המשכן, ובכל-זאת ניתן להם הכוח מאת הקב"ה להיכנס לעבודת-הקודש, ולהפוך את המדבר למקום יישוב. ואכן, כך היה בפועל במשך כל שנות שהייתם של בני-ישראל במדבר.

כל יהודי, ברגע שיחליט בנפשו שמכאן ולהבא הוא מתייצב "לעמוד לפני ה' לשרתו ולעבודו" – בלי הבט על מצבו ומעשיו עד עכשיו – ייתן לו הקב"ה כוח לטהר את עצמו מכל הדברים הבלתי-רצויים שהיו בעבר, ולהכניס גילוי אור אלוקי בנפשו, עד שהקב"ה אומר עליו "ושכנתי בתוכם".

עבודת ה' מתחלקת לשני קווים כלליים – 'סור מרע' ו'עשה טוב'. גם עניין זה נרמז בשתי משפחות הלוויים – בני גרשון ובני קהת. גרשון הוא מלשון גירוש, הרומז לסילוק הרע, 'סור מרע'; ואילו קהת הוא מלשון איסוף וקיבוץ (כפירוש הפסוק "ולו יקהת עמים"), רמז ל'עשה טוב'. גם עבודתם במשכן התחלקה בהתאם לכך – בני גרשון נשאו את היריעות (שעניין הגנה), ואילו בני קהת נשאו את כלי המשכן (שעניינם עבודה חיובית).

גרשון היה מבוגר מקהת, ויש כאן רמז שתחילת העבודה היא 'סור מרע', ורק אחר-כך מגיע תורו של 'עשה טוב'. בדוגמת סידור חדר, שתחילה יש לנקותו מהלכלוך ואחר-כך אפשר להכניס לתוכו כלים נאים. על-ידי שני הקווים הללו עושה האדם את עצמו ואת העולם שסביבו משכן ודירה לו יתברך.